

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

VANTAAN YMPÄRISTÖN- JA TERVEYDENSUOJELUVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö on 7.12.2020 päivätyllä kirjeellään pyytänyt kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja se toimeenpano-ohjelman luonnoksesta (VN/5326/2020, VN/5326/2020-MMM-4).

Vantaan kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen esittää huomioitavaksi seuraavia seikkoja vesihuoltolain (119/2001) uudistuksessa:

1. Valvontaviranomaiset. Lain 4 §:ssä määriteltyjen valvontaviranomaisten vastuita ja yhteistyötä eri viranomaisten kesken toivotaan selkiytettävän uudistuksessa.

2. Vesihuollon järjestäminen. Lain 6 §:n 2 momentissa todetaan, että ”Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.”

Vesiosuuskunnan toiminta saattaa olla niin laajaa, että sille on lain mukaan tehtävä toiminta-aluepäätös. Usein vesiosuuskunnilla saattaa olla puutteelliset tiedot koskien terveydensuojelulain ja talousvesiasetusten ja ympäristönsuojelulain mukaisista veloitteita ja heiltä puuttuu osaavia henkilöitä asioiden hoitamiseen.

Vesiosuuskuntia perustavat henkilöt tarvitsevat ohjeistusta jo suunnitteluvaiheessa. Vesiosuuskuntien toimijoille tulisi olla osaamista asioista, joilla on vaikutusta talousveden laatuun ja ympäristönsuojeluun (raakaveden laatu, veden käsittely, vesi- ja jätevesiviemärijohtojen kunnossapito ja saneeraus, henkilöstön osaaminen,

huollot jne.) Lakiin olisi kirjattava vesilaitoshenkilökunnan pätevyysvaatimuksia. Nykyiset vaatimukset eivät ole riittäviä.

2. Liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon ja vesihuollon hoitaminen.

Vesihuolto ja sen järjestäminen kytkeytyvät monella tavoin maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen sääntelyyn ja suunnitteluun. Vesihuoltolain 3 luvun 10 §:ssä käsitellään liittymistä verkostoon ja 11 §:n liittymisvelvollisuudesta vapauttamista talousveden ja jäteveden osalta.

Tuolloin asiaan liittyy merkittäviä ympäristöperusteita, joten muun muassa vapautushakemusten käsittely on vesihuoltolaissa annettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi. Vesihuoltolakiin on tarpeen täydentää mahdollisuus periä maksu näistä vapautuspäätöksistä ja lain valvontaan liittyvistä tarkastuksista. Näin käytäntö olisi yhtenäinen maankäyttö- ja rakennuslain ja ympäristönsuojelulain säädösten kanssa.

3. Hulevesiviemäroinnin järjestäminen ja hoitaminen.

Vesihuoltolain 3 luvun 17 b§:ssä käsitellään kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin ja 17 c§:ssä liittymisvelvollisuudesta vapauttamista.

Hulevesivapautusten osalta ympäristönsuojelullisia perusteita ei ole varsinkaan yksittäisissä tapauksissa. Kiinteistön hulevesien ja perustusten kuivatusvesien osalta vesihuoltolaki tähtää siihen, että kyseiset vedet voidaan poistaa asianmukaisesti. Hulevesien käsittelyn kokonaisuudella ja laajemmalla hulevesisuunnittelulla sen sijaan on vaikutuksia mm. pohja- ja pintaveden määrään ja laatuun eli ympäristöviranomaisen toimialueeseen.

Hulevesien hallinta liittyy läheisesti kiinteistöjen rakentamiseen ja siinä yhteydessä myös kiinteistön hulevesijärjestelmän rakentamiseen, rakentamismääräyksiin, rakennusjärjestykseen (hulevesimääräykset), rakennuslupaprosessiin pintavesisuunnitelmiseen sekä MRL 165 §:n mukaiseen haitan poistamiseen. Hulevesisuunnitelmien käsittely edellyttää teknisiin piirustuksiin ja em. määräyksiin liittyvää asiantuntemusta, jota on kunnan rakennusvalvonnassa. Yksittäisen asuinkiinteistön hulevesistä ei ole haittaa ympäristölle, vaan mahdolliset tekniset ongelmat liittyvät rakennuksiin ja/tai pihoihin.

Prosessin sujuvuuden kannalta olisi järkevää, jos rakennusluvan yhteydessä pintavesisuunnitelmaa tehtäessä ja hyväksyttäessä otettaisiin samalla kantaa myös siihen, onko hulevedet johdettava hulevesijärjestelmään vai voiko siitä saada vapautuksen ja huolehtia hulevesistä muulla tavalla.

Hulevesivapautuksen myöntäminen on usein edellytyksenä rakennusluvan myöntämiselle ja sitä haetaan usein ympäristönsuojeluviranomaiselta vasta siinä vaiheessa, kun hankkeen rakennustyöt oli jo suunniteltu pikaisesti aloitettavaksi. Kun hulevesistä pitää tehdä erillinen päätös, rakennuslupapäätös viivästyy ja hakijalle saattaa tulla taloudellisia tappioita, kun rakentamisen aloittaminen viivästyy. Prosessin sujuvoittamiseksi tulisi harkita vesihuoltolain ja maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista siten, että rakennusvalvonta käsittelee hulevesivapauttamispäätökset ympäristönsuojeluviranomaisen sijaan. Vesihuoltolakia ja maankäyttö- ja rakennuslakia tulisi uudistaa tältä osin.

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta, joka toimii kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena, kokoontuu seuraavan kerran 18.2.2021. Lausuntopyynnön määräaika on 8.2.2021. Vantaan kaupungin hallintosäännön 10 luvun 17 §:n nojalla ympäristölautakunta on kokouksessa 12.6.2019 § 5 siirtänyt toimivaltaa siten, että ympäristöjohtaja tai ympäristöpäällikkö allekirjoittaa kiireellisessä tapauksessa aluehallintovirastolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja ministeriöille annettavat lausunnot sekä vastineet, vastaselitykset ja lausunnot hallinto-oikeudelle tehtyihin valituksiin.

Katariina Rautalahti
Ympäristöjohtaja